

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika na osnovi člana V stav 4. Aneksa 8 Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 39. stav 1. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj od 4. do 7. novembra 2014. godine, donijela je

ODLUKU

I

Historijski spomenik – Samostan sestara Kćeri Božje ljubavi Josipovac u Tuzli proglašava se nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nacionalni spomenik).

Nacionalni spomenik se nalazi na prostoru koji obuhvata k.č. 109/1, k.o. Slavinovići (novi premjer), što odgovara k.č. 929/1 i dio k.č. 929/2, k.o. Kolovrat (stari premjer), općina Tuzla, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina.

Groblje časnih sestara ne uživa režim zaštite utvrđen ovom odlukom, jer nadgrobni ne ispunjavaju Kriterije za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima ("Službeni glasnik BiH", br. 33/02 i 15/03).

Na nacionalni spomenik se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07).

II

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije) dužna je osigurati pravne, naučne, tehničke, administrativne i finansijske mjere za zaštitu i prezentaciju nacionalnog spomenika.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Komisija) utvrdit će tehničke uvjete i osigurati finansijska sredstva za izradu i postavljanje informacione ploče s osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

III

Na prostoru definiranom u tački I stav 2. ove odluke, utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- dozvoljeni su radovi restauracije samostanskog objekta;
- u cilju osiguranja održive upotrebe objekta, dozvoljeni su radovi na njegovoj adaptaciji radi revitalizacije funkcije objekta, odnosno njegovog privođenja novoj namjeni koja ne smije ugroziti vrijednosti objekta, te koje neće negativno utjecati na izmjenu graditeljske strukture objekta i njegovu simboličku vrijednost, kao što su: religijska, obrazovna, kulturna, stambena (što uključuje i funkciju studentskog doma, staračkog doma, hotela itd.), administrativna i sl.

Dozvoljeni opseg radova adaptacije podrazumijeva sljedeće mogućnosti:

- promjena namjene prostora bočnih krila samostanske zgrade;
- opremanje objekta savremenim infrastrukturnim sistemima i potrebnim instalacijama.

Sve mjere zaštite nacionalnog spomenika utvrđene ovom odlukom moraju biti jasno definirane u projektu rehabilitacije objekta, uz odobrenje federalnog ministarstva nadležnog za prostorno uređenje i stručni nadzor nadležne službe zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine.

IV

Stavljaju se van snage svi provedbeni i razvojni prostorno-planski akti u dijelu u kojem su suprotni odredbama ove odluke.

V

Svako, a posebno nadležni organi Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, gradske i općinske službe suzdržat će se od poduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu oštetiti nacionalni spomenik ili dovesti u pitanje njegovu zaštitu.

VI

Ova odluka dostavit će se Vladi Federacije, federalnom ministarstvu nadležnom za prostorno uređenje, nadležnoj službi zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine i općinskom organu uprave nadležnom za poslove urbanizma i katastra, radi provođenja mjera utvrđenih u tač. II–V ove odluke, te nadležnom općinskom sudu radi upisa u zemljišne knjige.

VII

Sastavni dio ove odluke je obrazloženje sa pratećom dokumentacijom, koje je dostupno na uvid zainteresiranim licima u prostorijama i na web-stranici Komisije (<http://www.kons.gov.ba>).

VIII

Prema članu V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

IX

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Martin Cherry, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović i Ljiljana Ševo.

Predsjedavajući Komisije

Dubravko Lovrenović

Broj: 06.1-2.3-59/14-33
5. novembra 2014. godine

Sarajevo

O b r a z l o ž e n j e

I – UVOD

Na osnovi člana 2. stav 1 Zakona o provođenju odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, uspostavljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, "nacionalni spomenik" je dobro koje je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika proglasila nacionalnim spomenikom, u skladu sa članovima V i VI Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, kao i dobra upisana na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 33/02), sve dok Komisija ne donese konačnu odluku o njihovom statusu, a za što ne postoji vremensko ograničenje i bez obzira da li je za to dobro podnesen zahtjev.

Sestra Elizabeta Ana Ćosić iz Redovničke zajednice Kćeri Božje ljubavi iz Tuzle, je 26. novembra 2013. godine Komisiji podnijela *peticiju* za proglašenje Samostana Josipovac u Tuzli, te Groblja časnih sestara Josipovac, općina Tuzla, nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine.

U skladu s odredbama Zakona, a na osnovi člana V stav 4 Aneksa 8. i člana 35. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, Komisija je pristupila provođenju postupka za donošenje konačne odluke za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom.

Izjava o značaju dobra

Samostanska zgrada na Josipovcu kod Tuzle, sagrađena je 1886. godine. U fundusu naslijeđa vernakularne arhitekture ruralne Bosne i Hercegovine postoje brojni sačuvani primjeri individualnih objekata – kuća, koje su dom i zaklon, istovremeno i za ukućane i za njihove domaće životinje, bilo da se ti objekti razvijaju po visini ili po širini. Veoma su rijetki objekti koji su građeni sa namjerom života u kolektivu, tj. života većeg broja ljudi, ali i većeg broja domaćih životinja unutar jedinstvenog objekta. Tim više što se ovdje radi o objektu koji ujedno imao i profani karakter ekonomije, ali i sakralnost samostana, kakav je imala samostanska ekonomija u Josipovcu pored Tuzle, što je svakako čini jedinstvenom.

II – PRETHODNI POSTUPAK

U toku vođenja postupka izvršen je uvid u:

- podatke o sadašnjem stanju i namjeni dobra, uključujući opis, arhitektonski snimak i fotografije,
- kopiju katastarskog plana,
- zemljišno-knjižne izvode,
- historijsku, arhitektonsku i drugu dokumentarnu građu o dobru, koja je data u popisu korištene dokumentacije u okviru ove odluke.

Dana 26. novembra 2013. godine (broj protokola Komisije 06.1-35.1-28/13-73 od 03.12.2013. godine) Sestra Elizabeta Ana Ćosić iz Redovničke zajednice Kćeri Božje ljubavi iz Tuzle Komisiji je podnijela *peticiju* za proglašenje Samostana Josipovac u Tuzli te Groblja časnih sestara Josipovac, općina Tuzla (broj protokola Komisije 06.1-35.1-28/13-74 od 03.12.2013. godine), nacionalnim spomenikom

Bosne i Hercegovine.

Sa peticijom za proglašenje *Samostana Josipovac u Tuzli*, Komisiji je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- zemljišno-knjižni izvod za zemljišne parcele broj 929/1 i 929/8, k.o. Kolovrat, broj ZK uložka 1, izdat pod nar. br. 1505/10, od 05.02.2010. god.,
- izvod iz posjedovnog lista br. 226, k.o. Slavinovići, nositelja prava vlasništva-Zemljoradnička zadruga, izdatu pod brojem 09-952 od 13.04.2000. godine,
- identifikacija zemljišno-katastarskih parcela, izdata 13.04.2000. godine od Službe za geodetske i imovinsko-pravne poslove Općine Tuzla,
- Projekt-Skice za dogradnju postojeće štale na samostanskom posjedu Josipovac u Tuzli, iz 1906.,
- Projekt za adaptaciju štale za goveda, Samostan Josipovac Gornja Tuzla (Nacrt prizemlja, Fasada postojećeg stanja, Nova fasada), iz 1912.,
- Fotokopije – 2 fotografije samostanske zgrade Josipovac iz novijeg perioda,
- fotokopija stare fotografije samostanske zgrade Josipovac,
- izvještaj o valorizaciji lokaliteta "Josipovac" u Tuzli, br. 05, od 25.05.2005. godine, urađen u Javnoj ustanovi Zavoda za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona iz Tuzle.
- Kopije novinskih članaka:
 - "Stari samostan i imanje Josipovac vratit će se časnim sestrama", objavljenog 4.6.2008. godine u Tuzlanskom listu , str. 17, te članka
 - "Zgrada Voćarske škole će opet bit samostan", objavljenog 22.1.2010. godine u Tuzlanskom listu, str. 11.
- Elaborat geodetsko katastarskih podataka samostana Josipovac, Izradio Šimo Andrić, inž. geodezije, Tuzla, maj 2008. godine

Sa peticijom za proglašenje *Groblja časnih sestara Josipovac u Tuzli*, Komisiji je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Zemljišno-knjižni izvadak za zemljišnu parcelu broj 838/1, k.o. Kolovrat, broj ZK uložka 656, izdat pod nar. br. 617/91, od 04.03.1991. god. od Općinske uprave za geodetske poslove i katastar nekretnina Tuzla, općina Tuzla;
- Identifikacija zemljišno-katastarskih parcela, izdata 13.04.2000. godine od Službe za geodetske i imovinsko-pravne poslove Općine Tuzla, prema kojoj k.č.br. 838/1, k.o. Kolovrat (po starom premjeru), odgovara k.č. br. 89, k.o. Slavinovići (po novom premjeru);
- Skica groblja sa popisom časnih sestara pokopanih na groblju "Josipovac" kod Tuzle;
- Idejno rješenje uređenja groblja "Josipovac" u Slavinovićima sa pristupnim putom sa predmjerom i predračunom radova izradila firma Luciana iz Lukavca, projektant inž. Božo Pranjić, juni 2010. Godine;
- fotokopije 2 fotografije groblja Josipovac.

Prema odredbi člana V stav 2 Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 37. Poslovnika o radu Komisije, prije donošenja konačne odluke

o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom, Komisija je dužna pružiti mogućnost vlasniku predloženog nacionalnog spomenika, podnosiocu peticije, institucijama nadležnim za očuvanje naslijeđa, stručnim i naučnim institucijama, stručnjacima i naučnicima, kao i drugim zainteresiranim licima da iznesu svoje stavove. U skladu s tim, Komisija je dopisom broj: 06.1-35.2-2/13-278 od 20.12.2013. godine zatražila dostavljanje dokumentacije i stavova u vezi sa proglašenjem Samostana "Josipovac" u Slavinovićima u Tuzli i groblja "Josipovac" u Tuzli od: podnosioca peticije – S. Elizabete Ane Čosić, FDC, Družba Kćeri Božje ljubavi iz Tuzle, Vrhbosanske nadbiskupije, Vinko kardinal Puljić, Nadbiskup metropolit vrhbosanski, Općine Tuzla (Načelnika, Organa uprave nadležnog za poslove urbanizma i katastra, Zemljišno-knjižnog ureda Općinskog suda, Federalnog ministarstvo prostornog uređenja, Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta, JU Zavoda za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona, "LIBOS" d.o.o. Žepče, Etažnog odbora zgrade u Josipovcu, Ulica tuzlanske brigade br. 25, Tuzla.

Nakon toga, Komisiji je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Dopis broj 07-31-441/13 od dana 23. 12. 2013. godine (broj protokola Komisije 06.1-36.1-19/13-202 od 26.12.2013. godine) od Službe za geodetske i imovinsko-pravne poslove Općine Tuzla, uz koji su dostavljeni:
 - Izvod iz posjedovnog lista br. 220, za k.č.br. 112/3, k.o. Slavinovići, nositelja prava vlasništva-Općine Tuzla, izdatu pod brojem 08-31-12907/13-1, od 23.12.2013. godine,
 - Izvod iz posjedovnog lista br. 226, za k.č.br. 89 i 109/1, k.o. Slavinovići, nositelja prava vlasništva-Zemljoradnička zadruga, izdatu pod brojem 08-31-12907/13-2, od 23.12.2013. godine,
 - Kopija katastarskog plana za k.č.br. 89, 109/1 i 112/3, k.o. Slavinovići, izdatu pod brojem 08-31-12907/2013-5, od 23.12.2013. godine,
 - Identifikacija starog i novog premjera za predmetne parcele, od 23.12.2013. godine, po kojoj:
 - k.č.br. 89, k.o. Slavinovići (po novom premjeru), odgovara k.č.br. 838/1 i 838/10 dio, k.o. Kolovrat (po starom premjeru),
 - k.č.br. 109/1, k.o. Slavinovići (po novom premjeru), odgovara k.č.br. 929/1 i 929/2 dio, k.o. Kolovrat (po starom premjeru),
 - k.č.br. 112/3, k.o. Slavinovići (po novom premjeru), odgovara k.č.br. 929/8, k.o. Kolovrat (po starom premjeru),
 - Zemljišnoknjižni izvadak za zemljišnu parcelu broj 838/1, 838/10, 928/8 i 929/2, k.o. Kolovrat, broj ZK uložka 656, izdat pod nar. br. 12367/2013, od 23.12.2013. god.,
 - Zemljišnoknjižni izvadak za zemljišnu parcelu broj 929/1, k.o. SP Kolovrat, broj ZK uložka 923, izdat pod nar. br. 11432/13, od 23.12.2013. god. od Zemljišnoknjižnog ureda općinskog suda u Tuzli.
- Dopis Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva

kulture i sporta br. 07-40-4-6211-1/13 od dana 27.12.2013. godine (broj protokola Komisije 06.1-35.2-2/14-2 od 06.01.2014. godine) u kojem je navedeno da su, prema evidenciji Zavoda, Katolički samostan, Kolovrat, Tuzla i Groblje časnih sestara reda Kćeri Božje ljubavi na lokalitetu "Josipovac", Kolovrat, Tuzla, bila evidentirana, ali da nisu bila upisana u Registar kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa BiH.

- Dopis Nadbiskupa Vrhbosanskog, kardinala Vinka Puljića, br. P-1602/2013, od 21. novembra 2013. (broj protokola Komisije 06.1-35.2-5/13-88 od 03.12.2014. godine), upućen Komisiji, u kojem se daje puna podrška proglašavanju Samostana sv. Josipa i groblja časnih sestara na lokalitetu "Josipovac" u Slavinovićima u Tuzli, nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine.
- Dopis Družbe Kćeri Božje ljubavi iz Tuzle, br. 7/13, od 17.12.2013. godine s informacijom da je firma "LIBOS" d.o.o. Žepče pokrenula niz aktivnosti vezanih za kupovinu predmetnog objekta, sa namjerom njegove dogradnje i adaptacije (Uz dopis, dostavljena je kopija pisma namjere firme "LIBOS" d.o.o. Žepče, od 09.12.2013. godine, upućenog sadašnjim stanarima nastanjenim u nekadašnjem objektu samostana).
- Dopis Federalnog ministarstva prostornog uređenja, br. 03-23-2-1417/13 MD-2, od 23.12.2013. godine, kojim se Komisija obavještava da navedeno ministarstvo nije u posjedu podataka, niti dokumentacije o predmetnom dobru.

- Prilikom terenskog uviđaja spomenutog dobra, 16. septembra 2014. godine Sestra Elizabeta Ana Ćosić iz Redovničke zajednice Kćeri Božje ljubavi iz Tuzle je članovima Sekretarijata Komisije dala kopiju odgovora Službe za stambene poslove i povratak Općine Tuzla upućene Kabinetu Općinskog načelnika Tuzla, br. 06-2/1-IM-23-6670/2012, od 30.08.2012. godine. Akt predstavlja odgovor na zahtjev Odbora etažnih vlasnika zgrade "Stari katolički samostan" u Tuzli, ulica I tuzlanske brigade da im se dodijeli pomoć za sanaciju objekta. Navedeni dopis-odgovor sadrži sljedeće informacije:
 - da "ne postoji pravna osnova da se zgrada "Stari katolički samostan" vrati ranijem vlasniku "Društvo kćeri Božje ljubavi" obzirom da su nosioci stanarskog prava na stanovima u toj zgradi i to: Islamović Razija, Čorhodžić Hajrudin, Tomić Kata, Ilić Stojan i Stoja, Bubić Nazima, Sofić Bego, Šehić Abdulah i Stamatović Ružica otkupili stanove, u skladu sa odredbama Zakona o prodaji stanova na kojim postoji stanarsko pravo u FBiH,
 - da je Raniji vlasnik zgrade "Društvo kćeri Božje ljubavi", podnijelo zahtjev Općini Tuzla za dodjelu zamjenskih stanova za nacionalizirane stanove koje su otkupila imenovana lica..." te da je postupak dodjele zamjenskih stanova koji se vodi kod ove Službe trenutno u fazi mirovanja, obzirom da je Ustavni sud FBiH donio presudu U-3/09 od 15.12.2009. godine (objavljena u Sl. novinama FBiH br. 5/10), kojom je utvrđeno da je prilikom donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prodaji stanova na kojim postoji stanarsko pravo u FBiH (Sl. novine FBiH br.72/08) povrijeđeno pravo općina i gradova na lokalnu samoupravu, jer isti nisu konsultirani u postupku donošenja

- navedenog zakona, a kojim je Zakonom nametnuta obaveza da općine iz svog raspoloživog stambenog fonda dodijele zamjenske stanove ranijim vlasnicima nacionaliziranih i konfiskovanih stanova, te da nije donesen ni zakon o restituciji,
- da su prema članu 13. Zakona o korištenju upravljanju i održavanju zajedničkih dijelova i uređaja zgrade, isključivo etažni vlasnici stanova u obavezi da vlastitim sredstvima finansiraju održavanje zajedničkih dijelova i uređaja zgrade te da Općina Tuzla nema zakonsku obavezu finansirati izvođenje radova na zgradama u privatnoj svojini fizičkih ili pravnih lica.

Komisija je naknadno, dopisom broj: 06.1-35.2-2/14-159 od 30.09.2014. godine zatražila dostavljanje dokumentacije u vezi sa proglašenjem Samostana "Josipovac" u Slavinovićima u Tuzli i groblja "Josipovac" u Tuzli od JU Arhiva Tuzlanskog kantona i putem e-maila, Sekretarijat Komisije je dobio izvode (stranice 176–179) iz knjige fra Josip Zvonimir Bošnjaković, *Istrpljena vremena*, izdatu u Zagrebu, 2013. godine, u kojima se navode neki podaci o Josipovcu.

Na temelju uvida u prikupljenu dokumentaciju i stanje dobra, utvrđeno je sljedeće:

1. Podaci o dobru

Lokacija

Graditeljska cjelina Samostana i groblja časnih sestara Josipovac nalazi se na istočnom izlazu iz Tuzle, u dijelu grada poznatom kao Slavinovići, uz put Tuzla – Brčko, na udaljenosti od oko 850 zračne udaljenosti od Brčanske Malte. Teren na kojem su pozicionirani samostan i groblje se nalazi u padu (nagibnica terena je postavljena u pravcu sjeveroistok-jugozapad). Groblje časnih sestara se nalazi na udaljenosti od oko 150 metara sjeveroistočno od lokacije samostanske zgrade.

Historijski podaci

Nakon austrougarske aneksije Bosne i Hercegovine, papa Leon XIII svojom bulom "Ex hac augusta"¹ od 5. jula 1881. godine, obnovio je redovnu crkvenu hijerarhiju u Bosni i Hercegovini i odredio da se otvori metropolitsko Bogoslovno sjemenište za odgoj i obrazovanje dijecezanskih svećenika: sjedište Vrhbosanske nadbiskupije je bilo u Sarajevu, a sjedište podređenih biskupija u Banjoj Luci i Mostaru. Za prvog vrhbosanskog nadbiskupa postavljen je dr. Josip Stadler², koji u kratkom periodu u Sarajevu podiže Katedralu, Bogoslovno sjemenište sa crkvom sv. Ćirila i Metoda, Kaptol i nadbiskupski dvor, osniva sirotišta "Betlehem" i "Egipat" za djecu i ubožnicu za starice, te utemeljava Družbu sestara služavki Maloga Isusa, dok u Travniku podiže Dječjačko sjemenište i Gimnaziju.

¹ Leon XIII, Ex hac augusta. Litterae apostolicae quibus hierarchia episcopalis in Bosnia et Herzegovina instituitur – Apostolsko pismo kojim se ustanovljuje biskupska hijerarhija u Bosni i Hercegovini (Sarajevo: Biskupska konferencija Bosne i Hercegovine, 2006), 31–33, (preuzeto sa: <http://www.kbf.ba/page.php?id=12>).

² Rođen je u Slavanskom Brodu 24. januara 1843. Školovao se u rodnome gradu, zatim u nadbiskupskom sirotištu u Požegi i Zagrebu, gdje je završio gimnaziju, i u Rimu, gdje je na Papinskome sveučilištu Gregorijani postao prvo doktor filozofije, a potom i doktor teologije. Za svećenika je zaređen 1868. godine u Rimu, nakon čega se vratio u Zagreb, gdje je postao gimnazijski profesor u sjemeništu, a kasnije i univerzitetski profesor na Katoličkome bogoslovnom fakultetu. Papa Lav XIII 1881. godine imenovao ga je vrhbosanskim nadbiskupom obnovljenog biskupijskog sjedišta u Sarajevu. Umro je u Sarajevu 1918. godine u 75. godini, a sahranjen je u sarajevskoj Katedrali.

Zavod sv. Josipa u Sarajevu

Nadbiskup Josip Stadler, slijedeći savjet bečkih isusovaca, poziva utemeljiteljicu **ženske redovničke službe Sestre Kćeri Božje ljubavi**, Majku Franzisku Lechner³ u Bosnu radi osnivanja misionarske službe. Po povratku iz Beča, nadbiskup Stadler, kupuje od braće Turanovića kuću sa baščom i bunarom na Banjskom brijegu u Sarajevu, a Sestre Kćeri Božje ljubavi predvođene Utemeljiteljicom M. Franziskom Lechner dolaze u Sarajevo 28. aprila 1882. godine, te do kraja 1882. godine na grade **Zavod sv. Josipa i Marijin zavod**, a nešto kasnije i crkvu Kraljice sv. krunice.

U Zavodu sv. Josipa postojale su sljedeće **škole**: Osnovna škola s dječjim zabavištem, Ženska građanska škola, Ženska učiteljska škola, Tečaj za odgojiteljice u dječjem zabavištu, Trgovački tečaj i Ženska stručna škola. U Zavodu sv. Josipa priređivane su izložbe učeničkih ručnih i likovnih radova, održavana su stručna predavanja i akademije, izvođene su dramske predstave, održavani su koncerti, muzičke i ritmičke priredbe.

Kao pomoć Zavodu sv. Josipa, Majka Franziska Lechner kupila je posjed na Slatini pored Sarajeva i prozvala ga **Betanija**. Na Betaniji je sagrađena samostanska zgrada sa kapelicom, kao i gospodarski objekti, te formirana **ekonomija** na kojoj su časne sestre uzgajale voće i povrće i opskrbljivale Zavod potrebnih prehrambenim proizvodima. Na Betaniji je formirano i groblje časnih sestara na kojem su sahranjene 83 časne sestre.

Drugi važan centar djelovanja Družbe Kćeri Božje ljubavi u Bosni i Hercegovini je **Tuzla**.

Družba sestara Kćeri Božje ljubavi je nakon dolaska u tuzlanski kraj osnovala svoje institucije na tri odvojena lokaliteta: u Tuzli, 1883. godine školu, a 1885. godine Zavod, koji je bila embrion njihovog djelovanja u školstvu; 1884. godine samostan Emaus na lokalitetu Breške kod Tuzle i 1886. godine samostan sa ekonomijom na lokalitetu Dragoželj (Josipovac) kod Tuzle. Zavisno od historijskih okolnosti, neke od institucija su bile zatvarane ili im je mijenjana namjena, tako da je samostan na Breškama funkcionirao najduže – do 1950. godine.

"Zavod Kraljice sv. Krunice" u Tuzli

U iznajmljenoj kući, sestre 17.12.1883. godine otvaraju osnovnu školu sa hrvatskim i njemačkim odjeljenjima, a 25. oktobra 1888. godine osnovan je **Zavod Kraljice sv. krunice**. Građevinskim radovima je rukovodio bečki inženjer Greger, koji je gradio državne zgrade u Tuzli. U tuzlanskom Zavodu je postojalo **dječije zabavište** i **osnovna škola** sa hrvatskim i njemačkim odjeljenjima, a 1888. je otvorena i **Viša djevojačka škola sa njemačkim nastavnim jezikom**. Godine 1902. Zavodu je dograđeno jedno krilo, pa je 1904. otvoren I razred **hrvatske Više djevojačke škole**. Građevinske radove je izvodio sarajevski poduzetnik Ludwig Jungwirth. Nakon što su 1918. godine ukinute sve škole sa njemačkim nastavnim jezikom, Viša djevojačka škola, 1924. postaje **Građanska škola trgovačkog smjera**. Godine 1936. u Zavodu Kraljice sv. krunice je otvorena **Ženska stručna**

³ Franziska Lechner rođena je 1. januara 1833. u Edlingu kraj Wasserburga u Bavarskoj. Na blagdan Marijina prikazanja, 21.11.1868., osnovala je u Beču Družbu Kćeri Božje ljubavi. Umrula je 14. aprila 1894. u Breitenfurtu kraj Beča. 21. novembra 2005. u Beču, u crkvi koju je dala sagraditi M. Franziska, svečano je otvoren dijecezanski proces za proglašenje blaženom Majke Franziske Lechner, time je dobila naziv Službenica Božja.

škola, a djelovala je i **radionica ručnoga rada**, a tokom svih godina postojanja Zavoda sestre su podučavale **muziku** i **strane jezike**. U Zavodu je postojao i **internat** za učenice, a od 1938. i internat za dječake. U Zavodu su se održavale predstave, akademije i kulturno-zabavni programi. Pri Osnovnoj školi časnih sestara, pred Prvi svjetski rat, otvoreno je u Zavodu Kraljice sv. krunice i **prvo dječje zabavište u Tuzli**.

Nije zanemarljivo ni **karitativno djelovanje** časnih sestara: u periodu 1909–1914. sestre Kćeri Božje ljubavi iz Tuzle radile su kao bolničarke u tuzlanskom sanatoriju dr. Riste Jeremića. U vrijeme Prvog svjetskog rata, četiri tuzlanske sestre su njegovale ranjenike i bolesnike, a sestra Friderika Brožek je sakupljala ljekovito bilje i vodila biljnu apoteku.

Zgrada Zavoda Kraljice sv. krunice je 15.08.1944. godine prilikom bombardiranja Tuzle teško oštećena direktnim udarom aviobombe.

Prema nalogu tadašnjih vlasti, 3. jula 1949. časne sestre morale su u roku od 24 sata napustiti⁴ područje Tuzle (preselile su se u samostan Emaus na Breškama), a u njihove zgrade prvo se uselila Državna učiteljska škola, a kasnije i Gimnazija. Zgrada nekadašnjeg Zavoda Kraljice sv. krunice posve je napuštena 1968. godine zbog potresa i slijeganja tla, a 1969. godine je prema općinskoj odluci je potpuno srušena.

Samostan sestara Kćeri Božje ljubavi Emaus i Osnovna škola na Breškama

Breške se nalaze na južnim obroncima planine Majevice, 15 km sjeverno od Tuzle, a samostan i škola osnovani su 1884. godine.

Prije dolaska u Breške, u oktobru 1883. godine posredovanjem kotarskog predstojnika von Wiener Weltena, sestre Kćeri Božje ljubavi su kupile 19 jutara zemlje za 650 forinti, dok im je država tada darovala još 30 jutara koje se graničilo sa njihovom kupljenom zemljom (neobrađeno zemljište Miradiju i Miriće), na kojem su formirale **ekonomiju**.

Školu, koja je bila jedina u tom kraju, pohađala su djeca iz 6 katoličkih sela: Breške, Obodnica, Dokanj, Lipnica, Donja Dragunja i Gornja Dragunja, kao i djeca iz pravoslavnog sela Crno Blato, te muslimanskog Turska Obodnica. Prema djelomično⁵ sačuvanim podacima, školu je od 1905–1945. pohađalo 2 177 učenika. Svojim karitativnim radom naročito su se istakle sestra M. Cvjetka Nadarević, koja je bila 11 godina učiteljica u Breškama, te učiteljica sestra M. Vjekoslava Prešern, koja je u vrijeme I svjetskog rata njegovala bolesnike zaražene kugom. Sestre su pomagale siromašnim domaćinstvima, kao i onim bez muške radne snage (naročito tokom i poslije I i II svjetskog rata), kao i svima drugima koji nisu imali svoje zaprege, konje i volove. Osim toga, imajući u vidu da su ljekar i veterinar bili daleko od udaljenih majevičkih sela, sestre su liječile ljekovitim travama i njegovale bolesne ljude i oboljelu stoku, a primale su na stan i hranu jednog ili dvojicu siromašnih đaka.

Nakon Drugog svjetskoga rata, u prostorijama samostana započela je sa radom državna osnovna škola u Breškama. Još veća oskudica prostora nastupila je po dolasku časnih sestara iz Josipovca i sestara iz Zavoda Kraljice sv. krunice iz Tuzle, tako da su sestre Kćeri Božje ljubavi 1. marta 1950. godine napustile Breške.⁶

⁴ podatak preuzet iz izvora: M. Alojzija Caratan – s. M. Božena Mutić, *Provincija Božje Providnosti Družbe kćeri Božje ljubavi*, Knjižnica Zbornika "Kačić", Monografije, dokumenti, građa, ..., Split-Zagreb, 1982, str.120.

⁵ Napomena: dokumentacija škole iz perioda 1884–1905. nije sačuvana.

⁶ Podatak preuzet iz izvora: M. Alojzija Caratan – s. M. Božena Mutić, *Provincija Božje Providnosti Družbe kćeri Božje ljubavi*, Knjižnica Zbornika "Kačić", Monografije, dokumenti, građa, ..., Split-

Ekonomija i samostan na lokalitetu Dragoželj (kasnije nazvan Josipovac)

Na inicijativu⁷ ministra finansija Benjámina Kállaya, Družbi Kćeri Božje Ljubavi se 1883. godine daje 200 Jocha⁸ zemlje (oko 115 hektara) na lokalitetu **Dragoželj (Josipovac)**⁹, 25 minuta hoda udaljeno od Tuzle prema Simin-Hanu, u blizini Tuzle.

Zemlja je bila neravna i nekultivisana pa su sestre uzele na sebe da zemlju obrade. Nakon dvije godine su iskrčile, obradile i učinile pogodnim za kultivisanje 70 Jocha (oko 40 hektara) zemlje. U proljeće 1886. godine, u vrijeme posjete Majke Franziske Lechner ekonomiji, već je trećina zemljišta imanja Dragoželj bila obrađena, a vrtovi uređeni i zasađeni. Tom je prilikom posjedu dato ime Josipovac. Josipovcu je sve vrijeme svoga postojanja pomagao Zavod Kraljice sv. krunice u Tuzli.

Izgradnja samostanske zgrade na Josipovcu započela 29. maja 1886. a završena je 6. septembra 1886. godine kada je obavljen i blagoslov samostana, kojem je prisustvovala i Majka Franziska Lechner.

Na osnovi dokumenta pisanog latinskim jezikom, od 25. januara 1894. godine, ovjerenog potpisom i pečatom nadbiskupa vrhbosanskog Josipa Stadlera, kojim se obnavlja dozvola za vršenje sv. mise u kapeli sestra na Josipovcu, možemo nepobitno zaključiti da je postojao sakralni prostor (kapela) unutar samostana.¹⁰

Odlukom Odjeljenja za agrarnu reformu i kolonizaciju Ministarstva poljoprivrede i stočarstva Narodne Republike Bosne i Hercegovine, br. 990/47, od 27.01.1947. godine, kojom se, na osnovi člana 3. i člana 4, stav prvi, te člana 26, stav prvi Saveznog zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji od 23.08.1945. godine, provedenom eksproprijacijom *uzima od dotadašnjeg vlasnika Družbe Kćeri Božje Ljubavi cjelokupni posjed upisan u: zemljišnoknjižni (ZK) uložak br. 44, k.o. Koševo u ukupnoj površini od 243.340 m², ZK uložak br. 279, k.o. Pale u ukupnoj površini od 80.510 m², ZK uloške br. 393, 430 i 618, svi k.o. Hrasnica u ukupnoj površini od 18.743 m², ZK uložak br. 1, k.o. Kolovrat u ukupnoj površini od 293.300 m², sa svim zgradama i postojenjima na ovim zemljištima i sa cjelokupnim živim i mrtvim poljoprivrednim inventarom izuzevši živi inventar koji se nalazi na zemljištu upisanom u ZK uložak br. 1, k.o. Kolovrat (na posjedu Josipovac) a sastoji se od: krave šare, krave bjelke, krave biserke, krave žuje, krave bebe, konja brnje, kobile cvijete, kobile dore, od tri krmače suprasne, 2 nerasta i 45 komada kokošiju i to bez ikakve oštete vlasnici... “.*

U samostanskom objektu na Josipovcu, koji nakon nacionalizacije postaje državna svojina, prvo se smjestila Voćarska škola, a u šezdesetim godinama 20. vijeka je pregrađen u stambene jedinice i još uvijek u objektu živi nekoliko porodica.

2. Opis dobra

Da bi se na ispravan način mogao protumačiti arhitektonski izraz objekta,

Zagreb, 1982, str.126.

⁷ Napomena – E. Softić: podatak iz dokumenta dobijenog od Sr. Lucyna, FDC, Generalarchiv der Kongregation der Töchter der göttlichen Liebe Wien (Arhiv službe Sestre Kćeri Božje Ljubavi u Beču, Austrija).

⁸ 1 Joch= 5754,64 m².

⁹ Kasnije će, nakon izgradnje samostana i ekonomije Josipovac, taj toponim biti prepoznatljiv pod nazivom Josipovac (Napomena: E. Softić).

¹⁰ Fotokopija dokumenta, Generalarchiv der Kongregation der Töchter der göttlichen Liebe Wien (Arhiv službe Sestre Kćeri Božje Ljubavi u Beču, Austrija), GA-KTGL, AJP-b, 13.

objekat se mora sagledati kroz dvije vremenske dimenzije: njegov originalni arhitektonski izgled, koji je objekat imao u periodu 1886–1947. godine (a što je, nasreću, moguće zbog posjedovanja originalnih austrougarskih nacrti, kao i originalne fotografije¹¹ ulazne fasade objekta) i *vremenski kaleidoskop društveno-historijskih mijena (period od 1947. godine do danas)*, koje su rezultirale transformacijama namjene objekta – pregrađivanjima, preinakama i dogradnjama, koje su djelomično promijenile njegove originalne forme. Opet se, nasreću, može izvući pouzdan zaključak, da su sve neprimjerene, neplanske i ad-hoc intervencije u prostoru, reverzibilnog karaktera, te da bi se objektu, na osnovi postojeće originalne dokumentacije, mogle vratiti njegove originalne forme.

S druge strane, kako bi se mogle uočiti i na ispravan način protumačiti jedinstvenosti i neobičnosti arhitektonsko-konceptualnog rješenja objekta, koje se ogleda u jedinstvenom konceptu samostana i ekonomije **pod jednim krovom**, treba imati na umu sljedeće: sadržaji i koncept samoga objekta trebali su dati odgovor, odnosno omogućiti ispunjenje osnovne zadaće samostanskog objekta: da bude, s jedne strane, **namjenska ekonomija**, tj. dobro gdje će se **primarno** uzgajati i proizvoditi poljoprivredno-prehrambeni proizvodi (meso, sir, mlijeko, jaja, žitarice, voće i povrće, itd.), a s druge strane, biti namijenjen **za smještaj časnih sestara** koje će raditi na ekonomiji.

Austrougarski nacrt iz 1912. godine, koji je trebao poslužiti za dogradnju jugoistočnog krila samostanske zgrade, za dužinu od oko 4,85 metara ostao je kao svjedočanstvo veoma neobičnog arhitektonskog odgovora na pitanje: kako, pod jednim krovom praktično smjestiti životinje i ljude? Dodatno proširenje jugoistočnog krila nije nikada realizirano, tj. izvedeno.

Objekat ukupnih vanjskih **gabaritnih mjera** oko 12,35 x 32,85 metara, preteći konfiguraciju terena, plasiran je svojom dužom osovinom u pravcu sjeverozapad – jugoistok, dok nagibnica terena postavljena u pravcu sjeveroistok – jugozapad. Objekat ima **tri** dijela: **središnji dio** (gabaritnih mjera oko 15,15 x 12,35 m) i **dva bočna krila**: jedno na sjeverozapadu, drugo na jugoistoku, a svako od njih ima gabaritne mjere oko 12,35 x 10,85 metara. **Središnji dio objekta** ima tri etaže: podrumsku, prizemnu i spratnu i **namijenjen je za smještaj časnih sestara**, dok su **oba bočna krila** prizemne građevine namijenjene **za smještaj domaćih životinja**.

Središnji dio objekta je naglašen ulaznim stepeništem postavljenim u osovini glavne – jugozapadne fasade. Ovaj središnji, stambeni dio objekta bio je izveden sa pet prozorskih osovina, a po horizontali raščlanjen plitkim horizontalnim kordonskim vijencem i krovnim vijencem bogatije profilacije. Parapetna polja prozora su bila ukrašena plitkim linijskim dekoracijama pravougaone geometrijske forme. Prozori su bili drveni, dvokrilni, podijeljeni u 2 x 3 (po širini / po visini) polja.

Fasade bočnih krila imale su po četiri prozorske osovine u lateralnim (podužnim) zidovima.

Kroz ulazna vrata **središnjeg dijela objekta**, pristupalo se u **ulaznu prostoriju** (njem. eingang) dimenzija oko 2 x 4 m. Ulazna prostorija je sa svoje sjeverozapadne strane vodila u **čekaonicu** (njem. wartzimmer) dimenzija oko 3,55 x 4 m, a sa sjeveroistočne strane u **prolaz** (njem. gang) dimenzija oko 1,90 x 5,90 m. Sa sjeveroistočne strane, na prolaz je bilo orijentirano **dvokrako drveno stepenište** (gabaritnih dimenzija oko 2,30 x 4,65 m) i **kuhinja** (gabaritnih dimenzija oko 3,50 x

¹¹ Fotografija samostanske zgrade u Josipovcu je snimljena prije 1928. godine a preuzeta iz knjige: Mutter Franziska Lechner. Ihr Leben und Wirken. Verfaßt von einer ihrer geistlichen Töchter. Wien, 1928.

4,20 m), a sa njegove jugoistočne strane **trpezarija** (njem. speise saal) gabaritnih dimenzija oko 3,65 x 11,40m). Trpezarija je bila najveća prostorija u prizemlju središnjeg dijela i imala je dvostruku orijentaciju, tj. imala je po dva prozora postavljena u lateralnim zidovima objekta.

Središnji dio objekta nije imao direktnu – tzv. "toplu vezu" sa svojim jugoistočnim krilom, ali je imao preko *prolaza* direktnu vezu sa svojim sjeverozapadnim krilom.

U **sjeverozapadnom krilu objekta** nalazile su se prostorije: **predsoblja** (njem. vorzimmer) dimenzija 1,50 x 5,10 m, **vešarnice** (njem. waschkoh) dimenzija oko 4,10 x 4,15 m, **sobe** sa dva kreveta (njem. borshen zimmer) dimenzija oko 4,15 x 4,15 m, te **štale za konje** (njem. stall, pferde, oxsen) dimenzija oko 3,20 x 6,5 5m + 1,80 x 6,55 m + 4,75 x 5,25 m. Štala je imala ulazna vrata za životinje u sjeveroistočnom lateralnom zidu objekta.

U **jugoistočnom krilu objekta** se nalazila **štala za goveda** (njem. rind vieh stallung) unutrašnjih gabaritnih mjera oko 10,10 x 11,15 metra. Štala, kapaciteta 14 odraslih grla stoke, imala je ulazna vrata za životinje u sjeveroistočnom lateralnom zidu objekta.

Štale lijevog i desnog krila su imale sisteme-kolektore za evakuaciju osoke, koja je putem kanalizacionih cijevi odvođena van objekta u recipijent – septičku jamu.

Na spratu centralnog dijela objekta su bile sobe časnih sestara i molitvena kapelica, dok su u podrumu bile ostave i magacinski prostori.

Kao **konstruktivni sistem**, u bočnim krilima je bio primijenjen sistem masivnih podužnih nosivih zidova izvedenih od opeke (debljine oko 60 cm) , dok je središnji dio objekta bio izveden u kombinaciji podužnih i poprečnih masivnih zidova od opeke (debljine oko 30, 45 i 60 cm). Svijetle visine etaža iznose: podruma 2,80 m; prizemlja 3,30 m i sprata oko 3,00 m, dok visina tavanskog dijela (do sljemena) iznad bočnih krila objekta iznosi oko 4,30 metra, a iznad centralnog dijela oko 4,60 metara.

Primijenjena je **drvena krovna konstrukcija** sa sistemom dvostrukih stolica (povezanim raspinjačama) postavljenih na podužnim drvenim vezačima, a kao pokrov je primijenjen falcovani crijep.

Zbog deponovanih stvari nije bio omogućen pristup podrumskoj etaži.

Groblje časnih sestara se nalazi na udaljenosti od oko 150 metara sjeveroistočno od lokacije samostanske zgrade. Teren na kome se nalazi groblje je u padu, a sama grobljanska parcela je pravougaonog oblika, veličine oko 20 x 40 metara, unutar koje su u osam redova sahranjene 34 časne sestre.

Posjed na kome se nalazi groblje časnih sestara, kroz jedan dug period (1949–1989) je bio neodržavan, vremenom se pretvorio u šumu, zarastao u žbunje i korov. Vlastitom inicijativom, 1989. godine fra Josip Bošnjaković sa grupom građana iz Križana, Kolovrata i Slavinovića, u kojoj su bili: Drago Pavić, Božo Lovrić, Mijo Lovrić, Stjepo Lovrić, Stjepan Bradvić, Mile Bećarević, Rado Peranović, Muhamed Salkanović i Džemal Hadžić su izvršili radove na raščišćavanju groblja, citiramo "*... mi smo nastavili rušiti i krčiti šumu, pilama rezati drveće, vaditi iz zemlje žile i korijenje, da bismo na kraju – nakon kopanja i pronalaska grobova – postavili nad humke drvene krževe...*"¹².

Godine 1999. drveni križevi su zamijenjeni kamenim, a u vrhu groblja je

¹² Citirano iz knjige: fra Josip Zvonimir Bošnjaković, *Istrpljena vremena*, Zagreb, 2013, str.179.

podignut kameni križ i pored njega postavljena kamena spomen-ploča na kojoj je isklesano¹³:

OVDJE POČIVAJU U MIRU BOŽIJEM
SESTRE KĆERI BOŽJE LJUBAVI

S. M. LEOCADIA ROUN	19.8.1885.
S. M. MEDARDA TEUFEL	5.8.1893.
S. M. CYRILLA SANKA	30.4.1896.
S. M. AMANDA EBERL	25.8.1897.
S. M. KILIANA LINDER	31.10.1899.
S. M. CELESTA KALANOVIĆ	15.7.1901.
S. M. ADOLFINA KLEMBAS	6.1.1902.
S. M. ANTONIJA BRISTOV	3.3.1902.
S. M. DEMETRIJA FERJAN	28.3.1910.
S. M. MARISTELA JURIC	9.10.1910.
S. M. CVIETA NADAREVIC	18.3.1911.
S. M. LUCA JURIC	15.5.1911.
S. M. KRUNOSLAVA MAKOVAC	18.10.1911.
S. M. SERENA KOVACS	7.1.1915.
S. M. MAMERTA SCHWEIKERT	18.3.1915.
S. M. ARMANDA HENRY	9.8.1915.
S. M. FLORIANA MENTNER	17.11.1915.
S. M. THEONILLA HLAVATA	5.10.1916.
S. M. HUNIBERTA SCHELS	30.3.1921.
S. M. ALEKSANDRA TOMACSEK	9.3.1923.
S. M. FELICITAS PEIKER	10.8.1923.
S. M. KORONA MAYER	10.8.1924.
S. M. DANIJELA DOMAZETOVIC	8.12.1925.
S. M. BONAVENTURA JERMAN	5.7.1930.
S. M. AGNEZA IVANIŠEVIĆ	16.11.1930.
S. M. KORNELIJA MARČUN	5.1.1931.
S. M. CHRYSOLOGA KLASS	25.5.1931.
S. M. GABRIJELA VURNIK	16.10.1935.
S. M. DARIJA LASTRIĆ	27.7.1938.
S. M. BENNA STRAKA	16.11.1939.
S. M. POLONIJA FERLIN	26.3.1941.
S. M. FORTUNATA POLZL	29.3.1941.
S. M. WIGBERTA KROWIORZ	22.2.1945.
S. M. ĆIRILA MUHIĆ	1.4.1948.

POKOJ VJEČNI DARUJ IM GOSPODINE

3. Dosadašnja zakonska zaštita

U dopisu Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta br. 07-40-4-6211-1/13 od dana 27.12.2013. godine (broj protokola

¹³ Datumi uklesani u spomen-ploču, predstavljaju dataciju dana, mjeseca i godine smrti časnih sestara (op. E. Softić).

Komisije 06.1-35.2-2/14-2 od 06.01.2014. godine) navedeno je da su, prema evidenciji Zavoda, Katolički samostan, Kolovrat, Tuzla i Groblje časnih sestara reda Kćeri Božje Ljubavi na lokalitetu "Josipovac", Kolovrat, Tuzla, bila evidentirana, ali da nisu bila upisana u Registar kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa BiH. Za samostan je navedeno da je izgrađen najvjerojatnije 1886. godine, te da je 1947. godine nacionaliziran i postao opće društveno dobro, dok je za groblje navedeno da je dobijeno na poklon 1885. godine. Naveno je i da su u Prostornom planu Općine Tuzla za period 2006–2026., predmetna dobra uvrštena kao zaštićena historijska prostorna cjelina: Samostan "sv. Josipa" i groblje časnih sestara na lokalitetu "Josipovac" u Slavinovićima u Tuzli.

U zaključku Izvještaja o valorizaciji lokaliteta "Josipovac" u Tuzli, br. 05, od 25.05.2005. godine, koji je uradila Javna ustanova Zavoda za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzlanskog kantona iz Tuzle, stoji da lokalitet Josipovac "ispunjava sve uvjete i osobine za status dobra kulturno-povjesnog naslijeđa, kao *Kulturno-povjesna cjelina Josipovac – Tuzla*".

U Prostornom planu Općine Tuzla za period 2006–2026., historijska prostorna cjelina Samostan i groblje sv. Josipa časnih sestara na lokalitetu "Josipovac" u Slavinovićima, uvrštena je kao zaštićena historijska prostorna cjelina¹⁴.

4. Istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi

Nema dostupnih podataka o eventualnom vršenju konzervatorsko-restauratorskih radova.

5. Sadašnje stanje dobra

U unutrašnjem dijelu objekta su izvršena pregrađivanja prostora zidovima od opeke kako bi se dobile odvojene stambene jedinice. Kada se uporede tlocrt originalnog stanja (austroougarski nacrti iz 1912. godine) sa tlocrtom postojećeg stanja prizemlja i sprata samostanskog objekta (crteži postojećeg stanja objekta iz 2008.), može se zaključiti originalni konstruktivni nosivi sistem objekta nije promijenjen, te da su sve naknadno izvedene pregradnje reverzibilnog karaktera.

Na objektu su vidljive mnoge dogradnje – "priljepci" koji izlaze iz originalnih gabaritnih kontura objekta, kao i to da je većina originalnih dvokrilnih prozora, u 60-tim godinama 20. vijeka zamijenjena trokrilnim prozorima, ali se također može zaključiti da su i ove naknadne intervencije reverzibilnog karaktera.

III – ZAKLJUČAK

Primjenjujući Kriterije za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima ("Službeni glasnik BiH", br. 33/02 i 15/03), Komisija je donijela odluku kao u dispozitivu. Odluka je zasnovana na sljedećim kriterijima:

A. Vremensko određenje

¹⁴ *Prostorni plan Općine Tuzla za period 2006–2026. Prostorna osnova sa prijedlogom koncepcije prostornog razvoja*, Upravna organizacija Zavod za urbanizam Općine Tuzla, Tuzla, novembar 2012, str. 200.

(dobra nastala od prahistorije do 1960. godine)

- D. Čitljivost (dokumentarna, naučna, obrazovna vrijednost)
 - i. Svjedočanstvo o historijskim mijenama.

- F. Simbolička vrijednost
 - i. Ontološka vrijednost,
 - ii. Sakralna vrijednost,
 - iii. Tradicionalna vrijednost,
 - iv. Vežanost za rituale ili obrede,
 - v. Značaj za identitet skupine ljudi.

- H. Izvornost
 - i. Položaj i smještaj u prostoru,
 - ii. Duh i osjećanja,
 - iii. Drugi unutarnji i vanjski činitelji.

- I. Jedinственost i reprezentativnost
 - i. Jedinственost ili rijedak primjerak određenog tipa ili stila.

Sastavni dio ove odluke su:

- Imovinsko-vlasnička dokumentacija
 - Izvod iz posjedovnog lista br. 220, za k.č.br. 112/3, k.o. Slavinovići, nositelja prava vlasništva – Općine Tuzla, izdatu pod brojem 08-31-12907/13-1, od 23.12.2013. godine,
 - Izvod iz posjedovnog lista br. 226, za k.č.br. 89 i 109/1, k.o. Slavinovići, nositelja prava vlasništva-Zemljoradnička zadruga, izdatu pod brojem 08-31-12907/13-2, od 23.12.2013. godine,
 - Kopija katastarskog plana za za k.č.br. 89, 109/1 i 112/3, k.o. Slavinovići, izdatu pod brojem 08-31-12907/2013-5, od 23.12.2013. godine,
 - Identifikacija starog i novog premjera za predmetne parcele, od 23.12.2013. godine, po kojoj:
 - k.č.br. 89, k.o. Slavinovići (po novom premjeru), odgovara k.č.br. 838/1 i 838/10 dio, k.o. Kolovrat (po starom premjeru),
 - k.č.br. 109/1, k.o. Slavinovići (po novom premjeru), odgovara k.č.br. 929/1 i 929/2 dio, k.o. Kolovrat (po starom premjeru),
 - k.č.br. 112/3, k.o. Slavinovići (po novom premjeru), odgovara k.č.br. 929/8, k.o. Kolovrat (po starom premjeru).
 - Zemljišnoknjižni izvod za zemljišnu parcelu broj 838/1, 838/10, 928/8 i 929/2, k.o. Kolovrat, broj ZK uložka 656, izdat pod nar. br. 12367/2013, od 23.12.2013. god.,

- Zemljišnoknjižni izvod za zemljišnu parcelu broj 929/1, k.o. SP Kolovrat, broj ZK uložka 923, izdat pod nar. br. 11432/13, od 23.12.2013. god. od Zemljišnoknjižnog ureda općinskog suda u Tuzli.
- Fotodokumentacija:
 - fotografija samostanske zgrade u Josipovcu, snimak potiče prije 1928. godine; fotografija je preuzeta iz knjige: Mutter Franziska Lechner. Ihr Leben und Wirken. Verfaßt von einer ihrer geistlichen Töchter. Wien, 1928.
 - fotografije postojećeg stanja dobra snimljene su 16. septembra 2014. godine; fotografirao arhitekta Emir Softić, digitalnim fotoaparatom Olympus SP-350.
- Tehnička i arhivska dokumentacija:
 - Fotokopija dokumenta pisanog latinskim jezikom, od 25. januara **1894.** godine, ovjerenog potpisom i pečatom nadbiskupa vrhbosanskog Josipa Stadlera, kojim se obnavlja dozvola za vršenje sv. mise u kapeli sestra na Josipovcu, Generalarchiv der Kongregation der Töchter der göttlichen Liebe Wien (Arhiv službe Sestre Kćeri Božje ljubavi u Beču, Austrija), GA-KTGL, AJP-b, 13,
 - Projekt-Skizze für ein Kälberstall-Zuban zu dem bestehenden Kuhstall des Klosters in Josepheim bei D. Tuzla, D. Tuzla an 18/X 1906, Generalarchiv der Kongregation der Töchter der göttlichen Liebe Wien, F-b, 8 , Jugoslavische Provinz, Dolnja-Tuzla, Josefsheim, **1906.** (Projekt-Skice za dogradnju postojeće štale na samostanskom posjedu Josipovac u Tuzli),
 - Projekt für die Adaptierung des Rindvieh stalles beim Kloster Josefsheim Hächst Tuzla (Parterre Grundriss, Bestehende Ansicht, Neue Ansicht), Generalarchiv der Kongregation der Töchter der göttlichen Liebe Wien, F-b, 8 , Jugoslavische Provinz, Dolnja-Tuzla, Josefsheim, **1912.** Projekt za adaptaciju štale za goveda, Samostan Josipovac Gornja Tuzla (Nacr. prizemlja, Fasada postojećeg stanja, Nova fasada),
 - Elaborat geodetsko katastarskih podataka samostana Josipovac, Izradio Šimo Andrić, inž. geodezije, Tuzla, maj **2008.** godine:
 - Tlocrt podruma samostana Josipovac, Mj. 1:100
 - Tlocrt prizemlja samostana Josipovac, Mj. 1:100
 - Tlocrt sprata samostana Josipovac, Mj. 1:100
 - Južna fasada samostana Josipovac, Mj. 1:100
 - Sjeverna fasada samostana Josipovac, Mj. 1:100
 - Perspektiva¹⁵ samostana Josipovac, Mj. 1:100.

Korištena literatura

¹⁵ Iako je u naslovu crteža napisano "perspektiva", de facto, radi se o izometrijskom crtežu (op. E. Softić).

U toku vođenja postupka proglašenja dobra nacionalnim spomenikom BiH, korištena je sljedeća literatura:

1928. Mutter Franziska Lechner. *Ihr Leben und Wirken*. Verfaßt von einer ihrer geistlichen Töchter., Wien, 1928.
1982. s. M. Alojzija Caratan - s. M. Božena Mutić, *Provincija Božje Providnosti Družbe kćeri Božje ljubavi*, Knjižnica Zbornika "Kačić", Monografije, dokumenti, građa..., Split – Zagreb, 1982.
1989. Basler, Đuro, *Katedrala u Sarajevu*, Nadbiskupski ordinarijat Vrhbosanski, Sarajevo, 1989.
2008. "Stari samostan i imanje Josipovac vratit će se časnim sestrama", Tuzlanski list, Tuzla, 4.6.2008. godine, str. 17.
2010. "Zgrada Voćarske škole će opet bit samostan", Tuzlanski list, Tuzla, 22.1.2010. godine, str. 11.
2012. *Prostorni plan općine Tuzla za period 2006–2026. Prostorna osnova sa prijedlogom koncepcije prostornog razvoja*, Upravna organizacija Zavod za urbanizam Oćine Tuzla, Tuzla, novembar 2012.
2013. fra Josip Zvonimir Bošnjaković, *Istrpljena vremena*, Zagreb, 2013.

<http://www.kbf.ba/page.php?id=12>

Nosilac istraživanja i izrade Prijedloga odluke:
Emir Softić, diplomirani inženjer arhitekture,
saradnik za spomenike graditeljskog naslijeđa
u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika